

Warszawa, dnia 10.11.2025 r.

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2
01-343 Warszawa

Sz. Pan Jarosław Neneman

Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Stanowisko Organizacji Pracodawców Rada Przedsiębiorców w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (nr UD 314 w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów).

Szanowny Panie Ministrze,

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców wyraża zdecydowany sprzeciw wobec części rozwiązań przewidzianych w przedstawionym przez Ministerstwo Finansów w dniu 17 października 2025 roku projekcie nowelizacji ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (nr UD314).

Na wstępie należy wskazać, że projekt zawiera szereg rozwiązań korzystnych dla podatników, jednak wprowadzenie dodatkowego obowiązku tzw. należytej staranności przy

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa
www.radaprzedsiebiorcow.org
biuro@radaprzedsiebiorcow.org

transakcjach w których kontrahent został sprawdzony w tzw. białej księdze VAT a zapłata nastąpiła w systemie „split payment”, cofa Polskę do czasów największej niepewności gospodarczej i arbitralności decyzji organów skarbowych. Wbrew zapowiedziom o „uproszczeniu” i „modernizacji” rozliczeń VAT, proponowane przepisy w tym zakresie w istocie przywracają mechanizmy, które w przeszłości doprowadziły do zniszczenia tysięcy uczciwych przedsiębiorstw. Zamiast tworzyć środowisko sprzyjające inwestycjom, rozwojowi i stabilności, projekt powieliła stare błędy – rozszerza odpowiedzialność solidarną, reaktywuje w praktyce nieostre pojęcie „należytej staranności” w obrocie gospodarczym, mnoży obowiązki administracyjne i zwiększa uznaniowość działania organów podatkowych. Tym samym zamiast wzmacniać zaufanie między państwem a przedsiębiorcami, rząd proponuje rozwiązania, które budzą obawy, że każda transakcja handlowa może stać się potencjalnym źródłem ryzyka podatkowego, nawet dla firm działających w pełni legalnie i w dobrej wierze. Warto przy tym zauważyć, że poprzedni rząd wprowadzając dwa instrumenty: tzw. białą księgę podatników VAT oraz mechanizm podzielonej płatności zdecydowanie poprawił bezpieczeństwo obrotu gospodarczego i uwolnił podatników od odpowiedzialności za działania przestępców. Wprowadzenie wyżej wymienionych rozwiązań przyniosło wyraźne efekty w postaci spadku liczby karuzel i innych nieprawidłowości w VAT. Dodatkowym instrumentem, który będzie wzmacniał kontrolę i zapobiegał nadużyciom jest KSEF który za kilka miesięcy będzie obowiązywał zdecydowaną większość podatników. W związku z tym powrót do niechlubnej przeszłości stosowania tzw. „należytej staranności”, niezdefiniowanego pojęcia, za pomocą którego organy skarbowe będą mogły ponownie przerzucać odpowiedzialność na uczciwych podatników w sytuacji, kiedy przestępcy zniknęli i nie można ich pociągnąć do odpowiedzialności jest niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawa. Propozycja rozszerzenia zakresu odpowiedzialności solidarnej nabywcy za zaległości podatkowe sprzedawcy, który został sprawdzony w tzw. białej księdze i był czynnym płatnikiem VAT w momencie dokonywania transakcji oraz kiedy zapłata została dokonana w systemie płatności podzielonej, to w praktyce przerzucanie ciężaru odpowiedzialności za cudze działania na uczciwych uczestników obrotu gospodarczego. Zgodnie z projektowanymi przepisami, odpowiedzialność solidarna ma obejmować przypadki, w których podatnik wiedział lub „mógł wiedzieć”, że faktura została wystawiona przez podmiot nieistniejący lub dokumentuje czynność fikcyjną. Jednocześnie planowane jest rozszerzenie jej zakresu na szereg nowych

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa

www.radaprzedsiebiorcow.org

biuro@radaprzedsiebiorcow.org

kategoriis usług – w tym doradczych, reklamowych, rachunkowych, zarządczych, badawczych, budowlanych – a także na transakcje o wartości poniżej 15 tysięcy złotych. Oznacza to w praktyce, że mechanizm ten obejmie ogromną część codziennego obrotu gospodarczego, w tym transakcje typowe dla działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Tak skonstruowany przepis w istocie reaktywuje koncepcję tzw. „należytej staranności” w obrocie gospodarczym, która w latach 2015–2018 stała się jednym z najbardziej kontrowersyjnych i destrukcyjnych dla wielu polskich przedsiębiorców elementów praktyki stosowania przepisów o VAT. W tamtym okresie przedsiębiorcy, mimo że sami nie uczestniczyli w żadnych oszustwach, byli zmuszani do udowadniania, że nie mogli przewidzieć nieprawidłowości po stronie kontrahentów – co często było zadaniem niemożliwym do wykonania. Kryteria oceny „należytej staranności” są bowiem niejednoznaczne, nieposiadające oparcia w przepisach ustawowych i były stosowane przez organy podatkowe i sądy w sposób niejednolity i arbitralny. W efekcie tysiące uczciwych firm zostało pozbawionych prawa do odliczenia podatku naliczonego, obciążonych sankcjami i odsetkami, a duża część z nich nie przetrwała ekonomicznie. Propozycja powrotu do tego modelu - nawet w zmodyfikowanej formie - stanowi poważne zagrożenie dla zasady neutralności VAT, która jest jednym z fundamentów unijnego systemu podatku od wartości dodanej. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w licznych orzeczeniach (m.in. w sprawach C-439/04 *Axel Kittel*, C-80/11 *Mahagében* oraz C-142/11 *Tóth* jednoznacznie wskazał, że państwa członkowskie nie mogą pozbawiać podatnika prawa do odliczenia VAT, jeśli działał on w dobrej wierze i nie wiedział, ani nie mógł wiedzieć, że uczestniczy w transakcji powiązanej z oszustwem. Tymczasem polski projekt, posługując się nieprecyzyjną kategorią „mógł wiedzieć”, przerzuca ryzyko nieuczciwości innych podmiotów na podatników, otwierając drogę do masowego podważania transakcji gospodarczych na podstawie domniemań, a nie dowodów. Należy również podkreślić, że rozszerzenie odpowiedzialności solidarnej na usługi niematerialne i transakcje o niewielkiej wartości jest rozwiązaniem całkowicie nieproporcjonalnym do deklarowanego celu ustawodawcy. W przeciwieństwie do branż tradycyjnie uznawanych za wysokiego ryzyka (np. handel paliwami, elektroniką czy stalą), sektor usług doradczych, reklamowych, księgowych czy budowlanych opiera się na relacjach długoterminowych, często o charakterze lokalnym i

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa
www.radaprzedsiebiorcow.org
biuro@radaprzedsiebiorcow.org

transparentnym. Obejmowanie takich relacji reżimem odpowiedzialności solidarnej tworzy fikcję potencjalnego zagrożenia, która w praktyce utrudni prowadzenie działalności, zwiększy koszty transakcyjne, a w wielu przypadkach zniechęci firmy do korzystania z zewnętrznych usług. Aparat skarbowy ma obecnie do dyspozycji narzędzia w postaci możliwości sprawdzenia, czy przedsiębiorca skutecznie sprawdził swojego kontrahenta w tzw. białej księdze, czy zapłacił płatnością podzieloną a już niedługo będzie wprowadzony KSEF który całkowicie uszczelni system. Należy postawić pytanie, dlaczego Ministerstwo Finansów wraca do niechlubnych starych praktyk, które dawały urzędnikom możliwość egzekwowania pieniędzy ukradzionych przez przestępców od uczciwych podatników. Pytamy - jak to się ma do deklarowanej publicznie przez Premiera Donalda Tuska zasady domniemania uczciwości podatnika i rozstrzygnięcia wątpliwości na jego korzyść?

Warto również przypomnieć, że partie tworzące obecną większość rządową - Koalicja Obywatelska, Trzecia Droga oraz Nowa Lewica w podpisanej umowie koalicyjnej zobowiązały się do przywrócenia przewidywalności w systemie podatkowym. Jednym z kluczowych elementów tej zapowiedzi było wprowadzenie zasady co najmniej sześciomiesięcznego *vacatio legis* dla ustaw podatkowych, tak aby przedsiębiorcy mieli wystarczający czas na przygotowanie się do nowych regulacji. Rozwiązanie to, zawarte w tzw. ustawie deregulacyjnej Ministra Krzysztofa Paszyka, miało położyć kres praktyce nagłego wprowadzania zmian podatkowych i zapewnić większą stabilność prawa gospodarczego. Tymczasem sposób procedowania obecnych projektów — w tym nowelizacji ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (UD314) - stoi w sprzeczności z tymi deklaracjami, podważając ideę stabilnego i przewidywalnego systemu podatkowego, do której rząd zobowiązał się wobec przedsiębiorców i opinii publicznej

W ocenie Organizacji Pracodawców Rady Przedsiębiorców, projekt wymaga zasadniczej rewizji kierunku regulacyjnego i powrotu do założeń, które rzeczywiście realizują konstytucyjne i unijne standardy pewności oraz neutralności prawa podatkowego. Postulujemy, aby Ministerstwo Finansów odeszło od wprowadzania do ustawy tych rozwiązań krytykę których przedstawiliśmy w naszej opinii.

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa

www.radaprzedsiebiorcow.org

biuro@radaprzedsiebiorcow.org

Z pozdrowien
Holem Adamowicz

Prezes Organizacji Pracodawców Rada Przedsiębiorców